

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัย เรื่อง ผลการใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ที่มีต่อความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือ ครบคลุมสาระสำคัญ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีต่อความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือในด้านความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ ตัวอักษร เครื่องหมายวรรคตอน และการใช้สิ่งชี้แนะในการคาดคะเนและตรวจสอบการคาดคะเน สิ่งที่ผ่านมาของเด็กวัยอนุบาล

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ว่า

1. หลังการใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ นักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือสูงกว่ากลุ่มควบคุม
2. หลังการใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ นักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือสูงกว่าก่อนเรียน

ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลศึกษา อายุ 5 - 6 ปี โรงเรียนสาธิตมัธยมสถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ แผนกอนุบาล สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาลศึกษา อายุ 5-6 ปี ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนสาธิตมัธยมสถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ แผนกอนุบาล สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน และโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน

แผนการสอน

แผนการสอนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ จำนวน 40 แผน และ แผนการจัดกิจกรรมการอ่านแบบปกติตามแนวการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 40 แผน ซึ่งได้รับการตรวจพิจารณาแก้ไขให้เหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้นำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับเดียวกันที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร เพื่อศึกษาความเหมาะสม ระยะเวลา ความยากง่ายของภาษา และปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้กับตัวอย่างประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือ สร้างขึ้นตามองค์ประกอบของ เคลย์ (Clay, 1985) มี 2 ชุด ได้แก่ แบบวัดก่อนเรียน โดยใช้นิทานเรื่อง หมิมอมแมม และแบบวัดหลังเรียน โดยใช้นิทานเรื่อง หมูสร้างบ้าน ซึ่งผู้วิจัยนำแบบทดสอบทั้งสองฉบับ ไปทดสอบกับนักเรียนโรงเรียนราชภัฏเพชรบุรีที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกและความยากง่าย อยู่ในระดับ 0.2-0.8 หาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (α -Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งสองฉบับเท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบวัดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือก่อนเรียน ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มทดลองโดยจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติในเวลาเรียนปกติ ตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเวลา 10 สัปดาห์ จำนวน 40 แผน สำหรับ กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยขอให้ครูประจำชั้น จัดกิจกรรมการอ่านแบบปกติในเวลาเรียนปกติ ตามแผนการจัดประสบการณ์ของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นเวลา 10 สัปดาห์ จำนวน 40 แผน

3. เมื่อสอนครบกำหนดแล้ว ผู้วิจัยนำแบบวัดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือ และ หนังสือหลังเรียน ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนน ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. เปรียบเทียบความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือ ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (t-test) ระหว่างกลุ่ม

3. เปรียบเทียบความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (t-test) ภายในกลุ่ม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

อภิปรายผลการทดลอง

การวิจัยเพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีต่อความวิตกรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือของเด็กวัยอนุบาล ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปราย ดังนี้

1. อภิปรายผลจากการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 1.1 กิจกรรมการอ่านร่วมกัน
 - 1.2 กิจกรรมการสื่อภาษา
 - 1.3 กิจกรรมการอ่านอิสระ
 - 1.4 กิจกรรมการเล่น เกมภาษา
 - 1.5 กิจกรรมการอ่านข้อความในสิ่งแวดล้อมตามโอกาส
2. ข้อสังเกตจากการวิจัย
 - 2.1 พฤติกรรมการอ่านของเด็ก
 - 2.2 ความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการอ่านของเด็กในช่วงทดลอง
 - 2.3 ลักษณะข้อความที่เด็กอ่าน
 - 2.4 ลักษณะของแบบวัดความวิตกรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือ
3. ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้
4. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1. อภิปรายผลจากการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 1.1 กิจกรรมการอ่านร่วมกัน

กิจกรรมการอ่านร่วมกัน เป็นกิจกรรมการอ่านหนังสือ นิทานเล่มใหญ่ เพลง และคำคล้องจอง ร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก ในช่วงกิจกรรมวงกลม เมื่อครูอ่านนิทานเล่มใหญ่หรือสอนเพลงและคำคล้องจองจากเนื้อเพลง และคำคล้องจองที่เขียนบนกระดาษขนาดใหญ่ ในช่วงกิจกรรมวงกลมแล้ว ครูนำนิทาน เพลง และคำคล้องจองมาวางไว้ในมุมหนังสือ เพื่อให้เด็กได้มาเลือกอ่านตามความสมัครใจ ในช่วงกิจกรรมการอ่านอิสระ

1.1.1 สื่อที่ใช้ในกิจกรรมการอ่านร่วมกัน สื่อที่ใช้ เป็นหนังสือนิทานเล่มใหญ่ ขนาดกว้าง ประมาณ 14 x 19 นิ้ว ตัวหนังสือตัวใหญ่ เขียนวันคำ ทำให้เด็กมองเห็นได้ชัดเจน เหมาะที่จะใช้กับเด็กในกลุ่มใหญ่ ข้อความในหนังสือสัมพันธ์กับภาพ ข้อความมีจำนวน 2 - 3 ประโยคต่อหน้า พบว่าทำให้เด็กกวาดสายตามองภาพ และข้อความได้พอเหมาะ

ปก

"ใคร จะ ช่วย ฉัน กิน
านมปัง?" แม่ไก่แดง ถาม

"ฉัน ช่วย" เป็ด ตอบ
"ฉัน ช่วย" แมว ตอบ
"ฉัน ช่วย" หมา ตอบ

12

13

ตัวอย่างหนังสือนิทานเล่มใหญ่ ขนาด 14 X 19 นิ้ว

ซึ่งใช้ตัวหนังสือขนาดใหญ่ เขียนวันคำ ภาพชัดเจนและสัมพันธ์กับข้อความ

ช่วงสี่ปีแรก เด็กยังไม่หยิบหนังสือเล่มใหญ่ แผ่นเนื้อเพลง และคำคล้องจองมา

อ่าน

ช่วงสัปดาห์ที่ 4 จนถึงสัปดาห์สุดท้าย เด็กคุ้นเคยกับการหยิบหนังสือนิทานเล่มใหญ่ แผ่นเนื้อเพลงและคำคล้องจอง มาอ่านมากขึ้น

ที่เป็นเช่นนี้เพราะในช่วงแรกของการทดลอง เด็กยังไม่คุ้นเคยกับหนังสือ เนื่องจากเป็นหนังสือที่ใหญ่กว่าขนาดปกติเหมาะกับการสอนเด็กในกลุ่มใหญ่ แต่เมื่อเด็กได้เห็นการใช้หนังสือของครูประกอบกับ ความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก ทำให้เด็กกล้ามาหยิบอ่านมากขึ้น

1.1.2 เทคนิคต่าง ที่ใช้ในกิจกรรมการอ่านร่วมกัน ประกอบด้วย การชี้คำ การชี้ตัวหนังสือ การฝึกให้คาดคะเนเนื้อหาส่วนหน้าจากประสบการณ์ การเติมคำลงในช่องว่าง การปิดตาและเลื่อนให้เห็นตัวอักษร การเล่าเรื่องซ้ำ

1) การชี้คำและการชี้ตัวหนังสือ เป็นเทคนิคที่ครูใช้เมื่ออ่านหนังสือ หรือข้อความต่าง ๆ ให้เด็กฟัง เด็กมีพฤติกรรมการอ่านที่ตอบสนองการอ่านของครู ดังนี้

ช่วงสัปดาห์แรก เด็กส่วนใหญ่ฟังเรื่องที่ครูอ่านไม่สนใจมองตัวหนังสือ มองแต่ภาพ ช่วงสัปดาห์ที่ 3 จนถึงสัปดาห์สุดท้าย เวลาที่ครูอ่านหนังสือและชี้คำ เด็กส่วนใหญ่ มองตัวหนังสือ และดูภาพประกอบ ถ้ามีข้อความซ้ำกับที่ครูอ่านให้ฟังแล้ว เด็กก็อ่านข้อความนั้นขึ้นมาพร้อม ๆ กับครู การชี้คำทำให้เด็กได้สังเกตลักษณะของคำที่มีอยู่ในนิทาน และจำคำได้ตรงกับข้อความที่เขียนอยู่ในนิทาน

ตัวอย่างเหตุการณ์จากการทดลอง

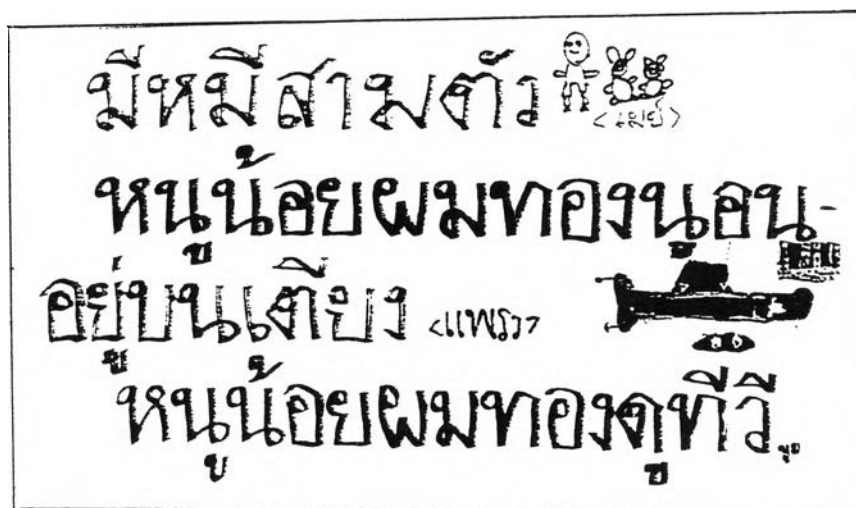
เมื่อครูอ่านนิทานเรื่อง ฟ้าจำลอง่าร้อง ซึ่งมีข้อความซ้ำ ๆ ที่ตัวละครเอก "ผมแกละ" ไปหาสัตว์ต่าง ๆ แล้วถามว่า "ไก่ จ๋า เธอ ใจ ไหม ที่ ร้อง ครีน ครีน" ในขณะถึงข้อความว่า "หมา จ๋า เธอ ใจ ไหม ที่ ร้อง ครีน ครีน" ครูชี้ข้อความตรงคำว่า "หมา" เด็กคนอื่นในห้องก็จาประโยชน์ที่ซ้ำ ๆ ได้รับพูดต่อว่า "เธอ ใจ ไหม ที่ ร้อง ครีน ครีน" แต่เด็กชายอาบอกว่า "คุณครูชี้คำว่า หมา ต้องอ่าน หมา ก่อน"

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า เด็กชายอา มีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร และคำคุ้นตา มากขึ้น กล่าวคือ เริ่มอ่านโดยสังเกตคำที่เพิ่มจากการจา ข้อความซ้ำ ๆ และดูภาพ

การชี้คำขณะอ่าน ทำให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับทิศทางในการอ่าน กล่าวคือ รู้ว่า เริ่มต้นอ่านและหยุดอ่านตรงไหน การอ่านจากซ้ายไปขวา จากบรรทัดบนลงล่าง โดยการสังเกต

และเขียนแบบพฤติกรรมกรรมการอ่านของครู ซึ่งสอดคล้องกับหลักการอ่านและเขียน ของ สตรีคแลนด์ และมอร์โรว์ (Strickland and Morrow, 1990) ที่ว่า เด็กเรียนอ่านเองโดยธรรมชาติ ถ้า เห็นแบบอย่างการอ่านที่ผู้ใหญ่อ่าน

2) การฝึกให้คาดคะเนเนื้อหาล่วงหน้าจากประสบการณ์ เป็นเทคนิคที่ฝึก ให้เด็กคิดคาดคะเนจากภาพบนหน้าปกและในเล่ม ก่อนอ่านนิทาน เมื่อเด็กคาดคะเนเนื้อเรื่องแล้ว ครูบันทึกข้อความที่เด็กพูดพร้อมทั้งเขียนชื่อของเด็กกำกับข้อความนั้นลงบนกระดาษ เพื่อให้เด็กได้ ตรวจสอบสิ่งที่ตนได้คาดคะเนไว้

ตัวอย่างข้อความที่เด็กคาดคะเนเนื้อเรื่องล่วงหน้าจากประสบการณ์

ช่วงสัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 3 เด็กคิดคาดคะเนไปตามความคิดของตนเองซึ่งตรงกับเนื้อเรื่องบ้างไม่ตรงบ้าง เมื่อครูบันทึกประโยคที่เด็กคาดคะเนบนกระดาษ เด็กยังไม่คุ้นเคยกับการรอคอยขณะครูบันทึก และยังไม่เห็นประโยชน์ของการบันทึกสิ่งที่คาดคะเนไว้ตรวจสอบ จึงไม่ได้สนใจสิ่งที่ครูเขียนบนกระดาษ

ช่วงสัปดาห์ที่ 4 จนถึงสัปดาห์สุดท้าย เด็กคาดคะเนได้ตรงกับเนื้อเรื่องมากขึ้น เพราะเด็กสังเกตภาพมากขึ้น และเมื่อครูบันทึกประโยคที่เด็กคาดคะเนโดยเขียนบนกระดาษ เด็กสนใจและคอยพูดตามซ้ำ ๆ พร้อม ๆ กับครู และเมื่อครูนำประโยคที่เด็กคาดคะเนมารวบรวมหรือติดไว้ เด็กบางคนชวนเพื่อนมาอ่านข้อความที่ตนคาดคะเนพร้อมกับชี้คำให้เพื่อนดู นอกจากนี้เด็กยังพยายามอ่านสิ่งที่เพื่อนคาดคะเนด้วย

เทคนิคการฝึกให้เด็กฝึกคาดคะเน โดยการใช้ภาพที่ปรากฏในหนังสือ จะได้ผลดี ถ้าภาพที่ปรากฏในหนังสือ สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องมาก เด็กก็สามารถคาดคะเนได้ตรงกับข้อความมากขึ้น ดังนั้นนิทานที่นำมาอ่านให้เด็กฟังจะต้องมีภาพสัมพันธ์กับข้อความเพื่อให้เด็กคาดคะเนเรื่องจากภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการในการใช้สื่อในการสอนอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ที่ว่า สื่อที่เหมาะสมกับการอ่านของเด็กเป็นหนังสือที่เด็กคาดคะเนเรื่องได้ (prediction book) มีภาพและประโยคที่ง่ายต่อการเชื่อมโยงความหมาย มีเหตุการณ์หรือข้อความที่ซ้ำ ๆ ช่วยในการคาดคะเน

อีกหนึ่งการที่เด็กคาดคะเนไม่ถูกต้องทั้งหมด ครูไม่ได้เน้นให้เด็กแก้ไข จุดประสงค์หลักของครู คือเน้นให้เด็กมีโอกาสกล้าคาดคะเนและใช้ตัวบ่งชี้ (cue) ต่าง ๆ ตรวจสอบการคาดคะเนของตน การสอนดังกล่าว สอดคล้องกับแนวการสอนตามแนวคิดของ กูดแมน (Goodman อ้างถึงใน ธรรมชาติ นิลวิเชียร และพรรณรัตน์ เเงาธรรมสาร, 2534) ที่ว่า ครูควรมองข้อผิดพลาดของเด็กว่า คือ ส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และสนับสนุนให้เด็กกล้าพูด กล้าทำ เพื่อจะได้เรียนรู้เพิ่มขึ้นจากข้อความที่คาดคะเนและบันทึกไว้

เมื่อเด็กอยากตรวจสอบการคาดคะเน พบว่า เด็กพยายามที่จะอ่านข้อความ ซึ่งทำให้เด็กได้มีโอกาส และเห็นตัวหนังสือมากขึ้น ทำให้เด็กได้เกิดการพัฒนาในการอ่าน

3) การเติมคำลงในช่องว่าง เป็นเทคนิคที่ใช้หลังจากเล่านิทานให้เด็กฟัง โดยครูจะเลือกประโยคเด่น ๆ หรือประโยคซ้ำ ๆ ในเรื่อง ออกมาเขียนในแถบประโยคแล้วปิดข้อความบางส่วน ไว้ให้เด็กพูดหรือเขียนเติม

ช่วงสัปดาห์แรก เด็กยังไม่สามารถพูดเติมข้อความได้ครูต้องเปิดหน้าหนังสือนิทานในแต่ละหน้าและอ่านเนื้อเรื่องในนิทานหน้านั้นใหม่ เมื่อถึงข้อความที่เว้นให้เด็กพูดเติม ครูต้องงใช้คำถามว่า "เด็ก ๆ จำได้ไหมคะว่าตรงนี้อ่านว่าอะไร"

ช่วงสัปดาห์ที่ 4 ครูไม่ต้องอ่านนิทานทีละหน้า เด็กสามารถพูดเติมข้อความที่หายไปจากความจำได้มากขึ้น

ช่วงสัปดาห์ที่ 6 จนถึงสัปดาห์สุดท้าย เด็กอยากออกมาเขียนเติมข้อความที่เหมือนกับข้อความในหนังสือ และเด็กสามารถพูดเติมข้อความลงในช่องว่างด้วยข้อความใหม่ที่มีความหมายเหมาะสมและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

ตัวอย่างเหตุการณ์จากการทดลอง จากนิทาน เรื่อง ไปเที่ยวสวนสัตว์ เมื่อครูนำ
 ประโยคที่ว่า

หนูน้อยผมทอง มอง ลิง

และ ลิง ก็ มอง เธอ

มาเขียนลงบนกระดาษ ครูอ่านข้อความให้เด็กฟัง แล้วใช้กระดาษปิดข้อความตรงคำว่า "ลิง" ครู
 ให้เด็กพูดเติมข้อความ จากนั้นครูเขียนคำที่ได้กุดลงบนกระดาษอีกแผ่นหนึ่ง แล้วนำไปติดบนคำที่
 ใช้กระดาษปิดไว้ เพื่อให้เด็กหาข้อความมาเติม เด็กสามารถพูดเปลี่ยนคำได้ และเขียนคำที่ตน
 ต้องการบนกระดาษและนำมาติดลงบนคำในแถบประโยค เช่น นำชื่อตนเองมาเขียนเติมแทนคำว่า
 "หนูน้อยผมทอง"

เด็กหญิงแพรวเขียนคำว่า "แพรว" และนำมาเขียนเติมปะทับคำว่า "หนูน้อยผมทอง"
 ทำให้ได้ข้อความใหม่ว่า

แพรว มอง ลิง

และ ลิง ก็ มอง แพรว

เด็กหญิงเมย์ถามครูว่า "คำว่าเปิดอยู่หน้าไหน" เมื่อครูอ่านข้อความในหน้าที่มีคำว่า
 "เปิด" ให้เด็กหญิงเมย์ฟัง เด็กหญิงเมย์จึงเขียน คำว่า "เปิด" และนำมาปะทับคำว่า "ลิง"
 ทำให้ได้ข้อความใหม่ว่า

เมย์ มอง เปิด

และ เปิด ก็ มอง เมย์

เด็กหญิงเมย์อ่านข้อความพร้อมกับบอกว่า "แม่เมย์ชื่อเปิด เมย์อยากมองแม่เมย์"
 สรุปได้ว่า เด็กรู้จักหน้าที่ที่คุ้นเคยมาใช้ในการชีวิตประจำวันมาใช้ในการสร้างเป็นประโยคซึ่งสอดคล้อง
 กับข้อค้นพบเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการอ่านของ โฮลดาเวย์ (Holdaway, 1979) ชั้นที่ 3 ที่ว่า
 เด็กวัยอนุบาลที่เริ่มรู้หนังสือ จะจำคำที่ตนสนใจได้เมื่อเห็นคำนั้นในบริบทหรือสิ่งแวดล้อม และ
 สนับสนุนหลักการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่ว่า ควรให้ความสำคัญกับกิจกรรม
 ภาษาที่เด็กริเริ่มขึ้นเอง (Shapiro and Doiron, 1987 : Morrow, 1989) นอกจากนี้ยัง
 สอดคล้องกับ สตรีคแลนด์และมอร์โรว์ (Strickland and Morrow, 1990) ที่กล่าวว่า เด็ก
 สามารถอ่านและเขียนอย่างมีความหมาย โดยใช้ประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้อง

การเติมคำลงในช่องว่าง ทำให้เด็กได้ฝึกสังเกตความสัมพันธ์ของคำกับโครงสร้างของประโยค เนื่องจากเด็กจะต้องหาคำใหม่ที่มีความหมายที่ตรงต้องการ ในขณะที่เด็กก็เข้ากับโครงสร้างประโยคเดิม

4) การปิดคำและเลื่อนให้เห็นตัวอักษรเป็นเทคนิคที่ครูใช้หลังจากกิจกรรมการอ่านนิทานให้เด็กฟัง โดยครูใช้กระดาษปิดคำบางคำในหนังสือนิทาน คำที่เลือกมาเป็นคำอยู่ในรูปประโยคที่ซ้ำ ๆ จากนั้นครูอ่านข้อความในหนังสือ เมื่ออ่านถึงคำที่ปิดครูถามว่า "เด็ก ๆ ลองทายซิคะว่า คำที่ปิดไว้ คือ คำอะไร" เมื่อเด็กทายแล้ว ครูค่อย ๆ เลื่อนกระดาษให้เห็นพยัญชนะตัวแรกก่อนแล้วค่อย ๆ เลื่อนจนเห็นหมดทั้งคำและอ่านคำนั้น

ช่วงสัปดาห์ที่ 1 เมื่อครูปิดคำและค่อย ๆ เลื่อนกระดาษจนเห็นตัวพยัญชนะตัวแรกของคำ เด็กยังไม่สามารถอ่านเติมคำได้ครบทุกคำ ครูต้องถามคำถาม และแสดงท่าทางประกอบ ถ้าเด็กยังเดาคำไม่ได้ครูก็ค่อย ๆ เลื่อนกระดาษให้เห็นตัวพยัญชนะต้นและเห็นคำทั้งหมด และอ่านให้เด็กฟัง ในสัปดาห์แรกนี้เด็กยังไม่ค่อยอาศัยตัวพยัญชนะต้นเป็นสิ่งที่เน้นในการคาดคะเนคำ

ช่วงสัปดาห์ที่ 4-5 เด็กสามารถเดาคำจากความจำได้ถูกต้องเกือบทุกคำ แต่ยังไม่ค่อยมองตัวพยัญชนะ ในขณะที่ครูค่อย ๆ เปิดทีละตัว ครูต้องกระตุ้นให้เด็กสนใจ โดยการพูดว่า "เด็ก ๆ คอยดูนะคะว่าคำว่า... เขียนยังไง"

ช่วงสัปดาห์ที่ 6 ถึงสัปดาห์สุดท้าย เด็กส่วนใหญ่เดาคำถูกต้องเกือบทุกคำในครั้งแรก มีบางคนยังเดาคำไม่ได้ แต่เมื่อครูเปิดให้เห็นตัวพยัญชนะต้นของคำ เด็กจะเปลี่ยนมาเดาคำได้ตรงกับคำที่เขียนอยู่ในหนังสือนิทานได้มากขึ้นซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กสามารถคาดคะเนคำจากพยัญชนะต้นของคำได้

จากการปิดและเลื่อนให้เห็นตัวอักษร นอกจากจะช่วยให้เด็กรู้จักอ่านโดยคาดคะเนจากพยัญชนะต้นแล้ว ผู้วิจัยพบว่า เด็กรู้ความหมายของคำว่า "คำ" "อักษรตัวแรกของคำ" และ "อักษรตัวสุดท้ายของคำ"

5) การเล่าเรื่องซ้ำ เป็นเทคนิคหนึ่งที่ใช้หลังจากการอ่านนิทานร่วมกัน เด็กจะได้ออกมาอ่านหนังสือนิทานเล่มใหม่ที่ครูเคยอ่านให้เพื่อนฟัง

ช่วงสัปดาห์แรก เด็กเล่าเรื่องซ้ำให้เพื่อนฟังโดยเปิดหนังสือ และพูดข้อความจากภาพและความจำ มีการชี้คำบ้างแต่ยังไม่สม่ำเสมอ

ช่วงสัปดาห์ที่ 4 - 5 เด็กเล่าเรื่องซ้ำโดยการชี้ข้อความไปตามบรรทัดสม่ำเสมอมากขึ้น เมื่อเริ่มพูดสทนาใหญ่เด็กยังไม่ชี้ข้อความเริ่มต้นของหน้าแรก แต่หน้าต่อ ๆ ไปเด็กสามารถชี้จุดเริ่มต้นและจุดสุดท้ายของบรรทัดได้ถูกต้อง

ช่วงสัปดาห์ที่ 6 จนถึงสัปดาห์สุดท้าย เด็กชี้ข้อความไปตามบรรทัดสม่ำเสมอ เริ่มพูด และหยุดพูดได้ตรงกับข้อความที่ เริ่มต้นและจบของบรรทัด เด็กจะอ่านคำได้ตรงถูกต้องมากขึ้น เด็กสามารถจำตัวอักษรได้มากขึ้น

จากการใช้เทคนิคนี้ ผู้วิจัยค้นพบว่า เด็กมีความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการอ่าน โดยเริ่มจากการเล่าเรื่องจากภาพ แต่ยังไม่ชี้ข้อความไม่สม่ำเสมอ แล้วค่อย ๆ พัฒนาเป็นการชี้ข้อความอย่างสม่ำเสมอมากขึ้น ชี้จุดเริ่มต้นและจุดจบของข้อความ และชี้คำได้ตรงมากขึ้นตามลำดับ

1.2 กิจกรรมการสื่อภาษา

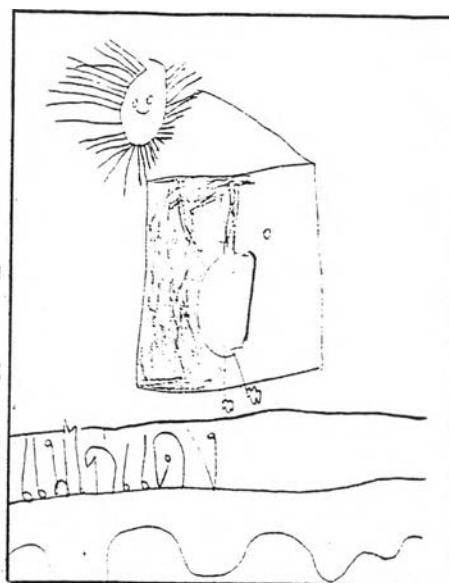
กิจกรรมการสื่อภาษา เป็นกิจกรรมในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามมุม ซึ่งมุ่งให้เด็กแสดงออกทางภาษาเพื่อสื่อความหมายของสิ่งที่อ่านหลังกิจกรรมการอ่านร่วมกัน กิจกรรมสื่อภาษา ได้แก่ กิจกรรมทำหนังสือนิทานร่วมกัน กิจกรรมแสดงละคร กิจกรรมเล่าเรื่องซ้ำ กิจกรรมศิลปะ และกิจกรรมภาพนิ่ง เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้วมีการวางแผน หรือจัดผลงานไว้ในห้องเรียน เด็กจะสนใจและดูผลงานของกันและกัน

1.2.1 กิจกรรมทำหนังสือนิทานร่วมกัน เป็นกิจกรรมที่เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้การใช้หนังสือ ส่วนประกอบของหนังสือ วาดภาพจากภาพนิทาน เลือกวาดภาพหน้าที่ชอบ เมื่อเด็กวาดเสร็จครูถามว่า "หนูวาดหน้าไหน" เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาพูดตามข้อความที่มีอยู่ในหนังสือ เพื่อให้ครูบันทึกว่า ภาพที่วาดจะต้องใส่ข้อความว่าอะไร จึงจะสัมพันธ์กัน

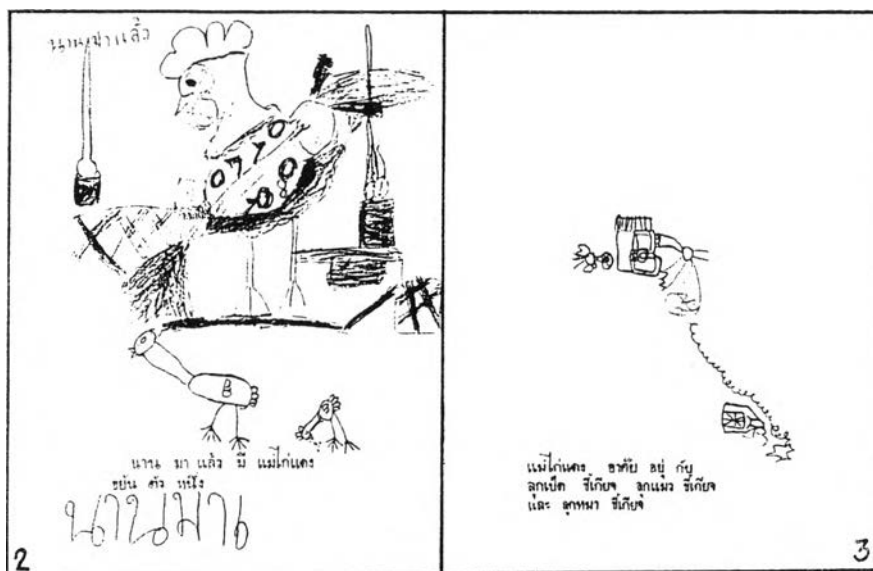
1) กิจกรรมการทำหนังสือนิทานร่วมกัน เด็กมีโอกาสได้พูดคุยกับเพื่อนเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง และเด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาพูดที่เหมือนกับภาษาในหนังสือ

ตัวอย่างเหตุการณ์จากการทดลอง ในขณะที่เด็กทำหนังสือนิทาน เรื่อง แม่ไก่แดง เด็กหญิงผู้ยกถามเด็กหญิงหญิงว่า "หญิงวาดหน้าไหน" เด็กหญิงหญิง บอกว่า "วาดหน้า 2" และพูดต่อให้ครูบันทึกว่า "นานมาแล้ว มีแม่ไก่แดงตัวหนึ่ง อาศัยอยู่กับ เป็ดชู้ เกียจ หมายชู้ เกียจ และ แมวชู้ เกียจ"

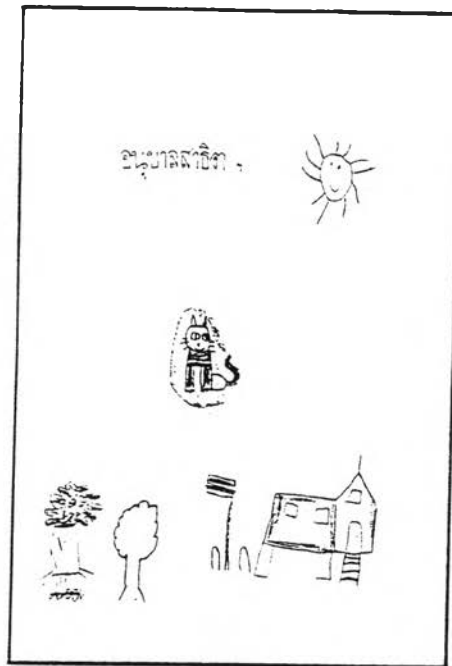
ปก

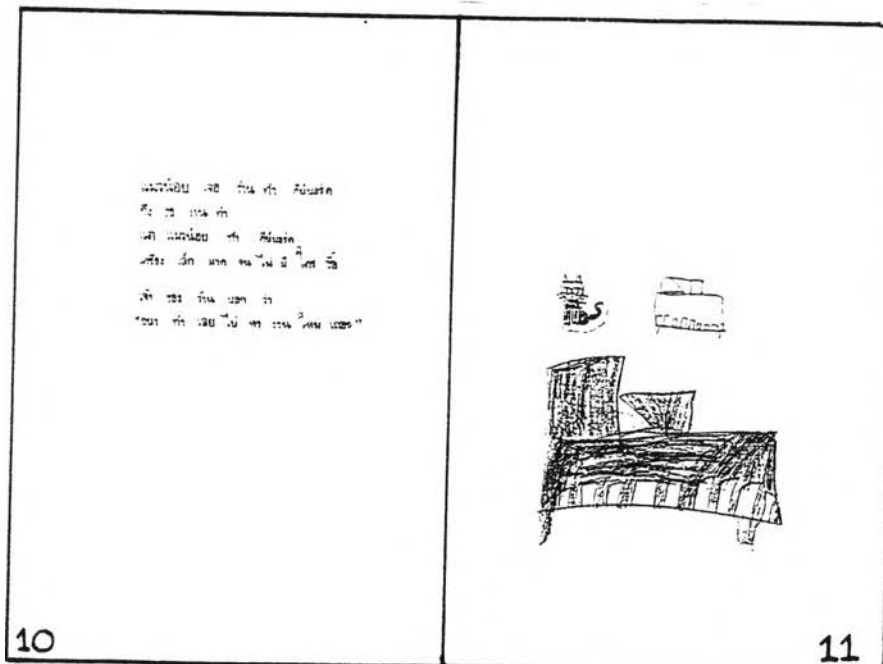
ตัวอย่างหนังสือนิทาน เรื่องแม่ไก่แดง ที่ได้ทำจากหนังสือนิทานกิจกรรมการอ่านร่วมกัน

2) การทำหนังสือนิทานเรื่องใหม่ จากเค้าโครงเรื่องเดิม เด็กได้ใช้ประสบการณ์เดิมและขยายจากนิทานหนังสือมาผสมผสานกันในการคิดแต่งเรื่องนิทานเล่มใหม่ (ดูภาพหน้า 68)

จากกิจกรรมการทำหนังสือนิทานร่วมกันผู้วิจัยพบว่า เด็กมีความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือและสนใจตัวหนังสือที่ครูเขียน ซึ่งส่งผลให้เด็กกระตือรือร้นที่จะอ่านเขียนมากขึ้น และนำไปสู่การรู้หนังสือของเด็ก สอดคล้องกับ โมสและโนเดน (Moss and Noden, eds., 1994) ที่กล่าวว่า การเขียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการรู้หนังสือ

ปก

10

11

ตัวอย่างหนังสือเรื่องอนุบาลสาธิต ที่เด็กทำร่วมกัน
จากเค้าโครงเรื่องเดิม คือเรื่อง อนุบาลช้างป้อม

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบอีกว่า เมื่อเด็ก อ่าน หรือ ฟัง หนังสือนิทาน ซึ่งเป็นการรับภาษาแล้ว เด็กก็จะสื่อภาษาโดย พูด แสดงความคิดเห็นที่ผู้เขียนฟัง จากการทบทวนหนังสือนิทาน และขอให้นักครู เขียน ข้อความประกอบภาพที่ตนวาด พฤติกรรมการรับและสื่อภาษาของเด็กนี้เป็นไปตามธรรมชาติของการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับ กู๊ดแมน (Goodman อ้างถึงใน ทรธษา นิลวิเชียรและพรรณวัฒน์ เจริญธรรมสาร, 2534) ที่กล่าวว่า การสอนภาษาต้องเน้นความสัมพันธ์ของการฟัง พูด อ่านและเขียน

1.2.2 กิจกรรมแสดงละคร เป็นกิจกรรมที่เด็กได้มีโอกาส ใช้ภาษาพูด เลียนแบบจากประโยคในหนังสือ ในขณะที่จัดกิจกรรม เด็กที่เป็นผู้กำกับจะเป็นคนเปิดหนังสืออ่าน ไปทีละหน้าบรรยายเฉพาะฉาก ส่วนเด็กที่เป็นตัวละคร พูดข้อความจากหนังสือตามบทของตน

ตัวอย่าง กิจกรรมแสดงละคร เรื่อง หนูน้อยผมหงอกกับหมีสามตัว

ตัวอย่างเหตุการณ์จากการทดลอง โดยใช้นิทานเรื่อง หนูน้อยผมหงอกกับหมีสามตัว หลังจากฟังนิทานแล้ว เด็ก ๆ เตรียมตัวแสดงละครโดยการช่วยคิดอุปกรณ์ประกอบฉากและเครื่องแต่งกายของตัวละคร เช่น ยืมเก้าอี้จากห้องพักรูมาใช้เป็นเก้าอี้ของพ่อหมี ใช้ผ้าขนหนูสีเหลืองทอมาโพกศีรษะตัวแสดงที่เป็น เด็กหญิงผมหงอก

ขณะแสดงมีเด็ก 1 คนเป็นผู้กำกับ ซึ่งจะบรรยายฉาก โดยเปิดหนังสือนิทานอ่านไปทีละหน้า และพูดข้อความที่ตรงกับหนังสือในหน้านั้น ส่วนตัวละคร 4 คน เมื่อแสดงและพูดตามบทบาทของตนเมื่อจบคำบรรยาย

กิจกรรมการแสดงละครทำให้เด็กได้มีโอกาสแสดงท่าทางใช้คำพูดและน้ำเสียง ที่ใกล้เคียงกับในหนังสือ และสอดคล้องกับ เลมม์และลี (Lame and Lee, 1990) ที่กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เพื่อให้เด็กค้นหาความหมายของเรื่อง มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ตามความคิดของเด็กเอง

1.2.3 กิจกรรมเล่าเรื่องซ้ำ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กหน้านิทานที่ครูใช้ในกิจกรรมการอ่านร่วมกันมาอ่านให้เพื่อนฟัง เด็กได้เล่าเรื่องโดยการเริ่มเล่าตั้งแต่หน้าปกจนจบเรื่อง เด็กซึ่งข้อความไปตามบรรทัด ส่วนใหญ่สามารถเล่าข้อความได้ตรงกับหน้าในหนังสือนิทาน

1.2.4 กิจกรรมศิลปะ เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นหลังกิจกรรมการอ่านร่วมกัน เด็กสามารถทำศิลปะตามความสนใจของตนเอง เช่น วาดภาพ ฝึก ตัด ปะ ฯลฯ เด็กได้มีโอกาสสื่อความคิดออกมาเป็นภาพ ภาพของเด็กบางคนแสดงให้เห็นอิทธิพลของสไตลการวาดภาพในหนังสือ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สื่ออารมณ์ความรู้สึกในเรื่อง

จากกิจกรรมแสดงละคร การเล่าเรื่องซ้ำ ศิลปะ ที่เด็กได้มีโอกาสถ่ายทอดภาษาในหนังสือออกมา เป็นคำพูด การแสดงละคร และผลงานทางศิลปะแสดงให้เห็นว่า เมื่อเด็กมีการรับภาษาเด็กก็จะสื่อภาษาออกมาในหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อความหมาย เช่น ความหมายบางเรื่องเหมาะที่จะสื่อด้วยกิริยาท่าทางการแสดงละคร ความหมายบางเรื่องเหมาะที่จะสื่อด้วยภาพในงานศิลปะ ความหมายบางเรื่องเหมาะที่จะสื่อด้วยการเล่าเรื่องซ้ำ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี ภาษา ความคิด และสัญลักษณ์สื่อสาร ที่เชื่อว่า ภาษาเป็นสัญลักษณ์ที่ไม่สามารถสื่อความหมายทุกเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อความหมาย จึงจำเป็นต้องใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย และถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ หลายรูปแบบ เช่น ศิลปะ ดนตรีและละคร

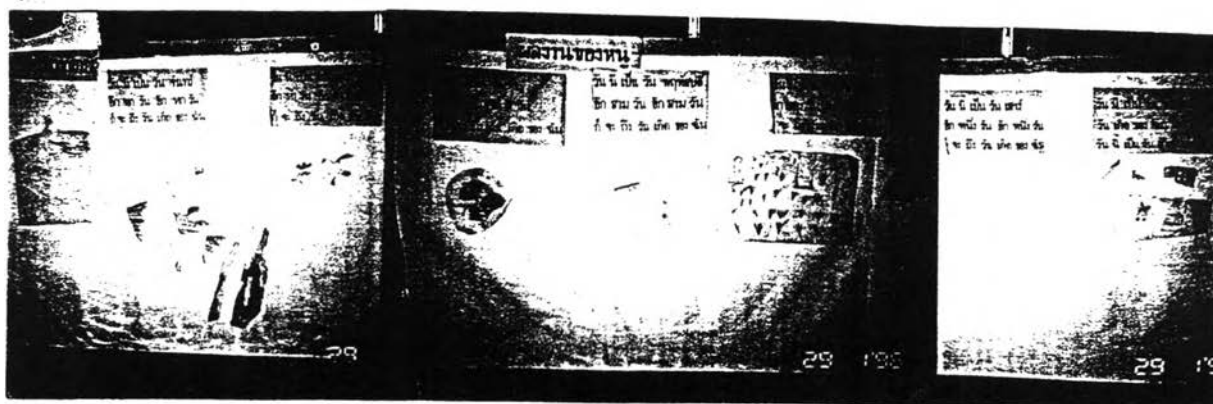
1.2.5 กิจกรรมการทบทวนหนังสือ เป็นกิจกรรมที่ครูและเด็กช่วยกันวางแผนนำเรื่องราวในหนังสือตั้งแต่ต้นจนจบมาแสดงไว้บนผนังห้อง เด็ก ๆ จะวาดภาพบนกระดาษ แล้วช่วยกันนำมาเรียงติดบนผนังห้องเรียน ตามลำดับของเรื่อง จากนั้นครูจะช่วยเด็กถอดข้อความในหนังสือมาติดได้ภาพที่เด็กวาด กิจกรรมนี้เด็กได้มีโอกาสทบทวนเนื้อเรื่องในนิทาน

ตัวอย่างเหตุการณ์จากการทดลอง เมื่อครูและเด็กทำกิจกรรมภาพหนังสือและนำมาติดเสร็จแล้วครูจึงชวนเด็ก ๆ อ่านบททบทวนการทบทวนหนังสือในนิทาน เรื่อง "รอวันอาทิตย์" ในขณะที่เด็กอ่านคำว่า

วัน เกิด ของ ฉัน

วัน นี้ เป็น วัน เกิด ของ ฉัน

เด็กหญิงเกด บอกว่า "ถ้าเอา วันนี้ออก" พร้อมกับชี้ไปที่สระ อี "จะเป็นชื่อเกด"

ตัวอย่าง กิจกรรมทบทวนภาพนิ่ง

จากตัวอย่างการทดลองเด็กสามารถอ่านคำจากคำที่มีความหมายต่อตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ สตรีคแลนด์และมอร์โรว์ (Strickland and Morrow, 1990) ที่ว่า เด็กเรียนอ่านได้ดีที่สุด เมื่อพบว่าสิ่งที่อ่านมีประโยชน์ มีความหมายและเชื่อมโยงกับเรื่องของตัวเอง

กิจกรรมการสื่อภาษาเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้เด็กได้ทบทวนความรู้เกี่ยวกับภาษา จากข้อความในหนังสือที่ตนคุ้นเคย และเกิดเชื่อมโยงความรู้เดิมจนเกิดความรู้ใหม่ กิจกรรมสื่อภาษา เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาพูดสื่อความหมาย ทบทวนความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ ตัวอักษร และเครื่องหมายวรรคตอนด้วย

1.3 กิจกรรมการอ่านอิสระ

กิจกรรมการอ่านอิสระ เป็นกิจกรรมกลุ่มย่อย ที่เด็กสามารถเลือกอ่านหนังสือในมุมหนังสือได้ด้วยตนเอง หลังการอ่านเด็กอาจจดบันทึกชื่อหนังสือที่อ่านลงในสมุดบันทึกส่วนตัว

รายชื่อหนังสือที่ฉันอ่าน			รายชื่อหนังสือที่ฉันอ่าน		
	ชอบ	ไม่ชอบ		ชอบ	ไม่ชอบ
เรื่อง...			เรื่อง...		
เรื่อง...	✓		เรื่อง...	✓	
เรื่อง...	✓		เรื่อง...		
เรื่อง...	✓		เรื่อง...	✓	
เรื่อง...	✓		เรื่อง...	✓	
เรื่อง...	✓		เรื่อง...	✓	
เรื่อง...	✓		เรื่อง...	✓	

ตัวอย่างการบันทึกชื่อหนังสือลงในสมุดบันทึก

เด็กเล่าหรือพูดคุยเรื่องที่เขาให้เพื่อนฟัง มุมหนังสือที่จัดไว้มีหนังสือประมาณ 150-200 เล่ม ประกอบด้วย หนังสือนิทานเล่มใหญ่ที่ครูอ่านให้เด็กฟังแล้ว แผ่นเนื้อเพลง คาคล่องจอง หนังสือนิทานเล่มปกติ และหนังสือให้ความรู้ เด็กสามารถนำมาอ่านได้ การจัดหนังสือผู้วิจัยได้แยก หนังสือใส่ในกล่องเก็บหนังสือไว้ในมุมหนังสือ นานหนังสือที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับหน่วยการสอนในสัปดาห์นั้น และสัมพันธ์กับนิทานในกิจกรรมการอ่านร่วมกัน ในแต่ละสัปดาห์มาวางไว้บนชั้นหนังสือ เพื่อให้เด็กหยิบอ่านได้สะดวก โดยเฉลี่ยเด็กอ่านหนังสือประมาณ 1-5 เล่มต่อคนต่อวัน และถ้าเรื่องไหนที่เป็นเรื่องสั้น ๆ กระชับรัด จับได้เหมาะมือ มีรูปภาพชัดเจน ตัวหนังสือน้อยเด็กมักสนใจอ่านและอ่านซ้ำบ่อย ๆ นอกจากนี้หนังสือนิทานที่มีลักษณะรูปเล่มเป็นภาพพลิกเปิดได้เด็กก็สนใจมากเช่นกัน

กิจกรรมการอ่านอิสระนี้ นอกจากช่วยพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือ และหนังสือแล้ว ยังช่วยพัฒนานิสัยรักการอ่านด้วย กล่าวคือ เข้าใจให้เด็กอยากอ่านโดยการจัดหนังสือที่มีคุณภาพ และเหมาะสมสำหรับเด็ก กระตุ้น แชนา จูงใจให้เด็กมีความพยายามที่จะอ่านเพื่อจะารู้เรื่องราวที่มีอยู่ในหนังสือ และสร้างบรรยากาศในการอ่าน เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้คุ้นเคยกับหนังสือ และได้เห็นการอ่านของผู้ใหญ่ ซึ่งทำให้เด็กมีประสบการณ์ในการอ่านก่อนที่จะสามารถอ่านหนังสือได้ด้วยตนเอง

ช่วงสัปดาห์แรก เด็กที่ชอบหนังสือมักเข้ามาอ่านหนังสือที่จัดไว้ เด็กบางคนไม่สนใจหนังสือแต่ก็เข้ามาหยิบหนังสือดูบ้าง เด็กบางคนยังถือหนังสือกลับหัว ส่วนใหญ่เด็กอ่านโดยการมองภาพ และพูดเล่าเรื่องด้วยภาษาของตนเอง

ช่วงสัปดาห์ที่ 3 - 5 เด็กอ่านหนังสือนิทานมากขึ้น สนใจมองภาพและข้อความเด็กค่อย ๆ เปิดหนังสือดูใบที่ลหน้าอย่างตั้งใจ ชี้ข้อความขณะเล่าเรื่อง ชอบเล่าเรื่องให้เพื่อนฟัง ชวนดู และพูดคุยเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในหนังสือ

ช่วงสัปดาห์ที่ 6 จนถึงสัปดาห์สุดท้าย ส่วนใหญ่เด็กอ่านหนังสือโดยการชี้ข้อความไปตามบรรทัด รู้จุดเริ่มต้นและสุดท้ายของข้อความในบรรทัด และถ้าเป็นหนังสือเล่มที่ครูไม่เคยอ่านให้ฟัง เด็กมักนำหนังสือมาให้ครูอ่านให้ฟังว่าข้อความในหนังสือเป็นอย่างไร

เมื่อเด็กมีความคุ้นเคยกับการใช้หนังสือ เด็กจะมองตัวหนังสือด้วยความอยากรู้ว่าข้อความที่เขียนอ่านว่าอย่างไร และมักจะหยิบหนังสือที่สนใจนั้นมาให้ครูอ่าน ถ้าเป็นหนังสือเรื่องที่มีเนื้อเรื่องสั้น ๆ และข้อความสั้นให้คาดคะเน เด็กจะจำเนื้อเรื่องและชี้คำได้ตรงกับข้อความที่ครูอ่านให้ฟัง เมื่อเด็กสัมผัสข้อความบางส่วน เด็กจะมองดูภาพและพยายามมองข้อความ เพื่อระลึก

ว่าข้อความนั้นครูเคยอ่านให้ฟังว่าอย่างไร แต่ถ้าเป็นข้อความที่มีเนื้อเรื่องมาก ภาพมีรายละเอียดมาก เด็กจะจำข้อความที่ปรากฏอยู่ในหนังสือได้ไม่หมด และเมื่อจำเนื้อเรื่องบางส่วนไม่ได้ เด็กจะดูภาพ แต่เนื่องจากภาพมีรายละเอียดมาก และข้อความก็มีรายละเอียดมากด้วย จนบางครั้งทำให้ข้อความที่อ่านผิดไปจากเนื้อเรื่องเดิม

ตัวอย่างเหตุการณ์จากการทดลอง เด็กชายกัลป์ อ่านนิทานเรื่อง "กระต่าย กับ หัวผักกาด" ให้เพื่อนฟังในขณะที่เด็กชายกัลป์ ชี้ไปที่คำว่า "สั้น" แต่เด็กชายกัลป์อ่านว่า "ลาน้อย" เด็กชายนิพนธ์ซึ่งฟังอยู่นอกว่า "ไม่ใช่ ลาน้อย แต่อ่านว่า สั้น" ทั้ง ๆ ที่เด็กชายนิพนธ์ไม่เคยฟังนิทานเรื่อง "กระต่ายกับหัวผักกาด" มาก่อน แสดงให้เห็นว่าเด็กชายนิมองตัวหนังสือในขณะที่อ่านนิทาน ซึ่งตัวอย่างพฤติกรรมดังกล่าว สอดคล้องกับพัฒนาการด้านการอ่านของ โฮลดาเวย์ (Holdaway, 1979) ชั้นที่ 5 Advanced Early Reading ที่ว่า เด็กคาดคะเนข้อความจากสิ่งชี้แนะโดยใช้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรและเสียงของตัวอักษร จำและตรวจสอบตัวอักษรที่สัมพันธ์กับเสียงของคำ

1.4 กิจกรรมการเล่นเกมภาษา

กิจกรรมการเล่นเกมภาษา เป็นกิจกรรมกลุ่มย่อย ที่เด็กสามารถเลือกเล่นได้ด้วยตนเอง ในช่วงเวลาของกิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามมุม เกมที่นำมาเล่นจำเป็นต้องใช้บริบทของเนื้อเรื่องในหนังสือนิทานเล่มใหญ่ ที่ครูเคยอ่านให้ฟัง เพื่อให้ภาษาในเกมเป็นภาษาที่มีความหมายสมบูรณ์ และเกมส่วนใหญ่ต้องใช้นิทานเล่มใหญ่ประกอบการเล่น

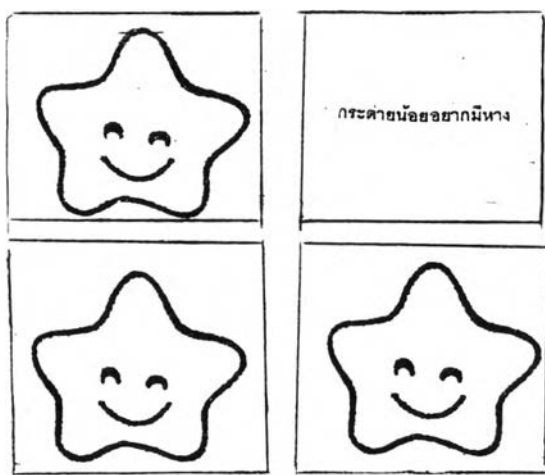
1.4.1 เกมหาคำที่เหมือนกันในนิทานหน้าอื่น ๆ เป็นเกมที่ให้เด็กหยิบบัตรคำที่มีขนาดเท่ากับคำในหนังสือนิทาน มาเทียบคำที่เหมือนกันในแต่ละหน้า พร้อมกับนับจำนวนคำทั้งหมด ส่วนใหญ่เด็กสามารถมองเทียบคำในบัตรคำ ที่เหมือนกับหนังสือนิทานได้ถูกต้อง

1.4.2 เกมหาชื่อตัวละคร เป็นเกมที่เล่นโดยใช้บัตรที่มีชื่อตัวละคร 3 - 4 ตัว ครูอ่านชื่อตัวละครทั้งหมดแล้วให้เด็กปิดตา จากนั้นครูดึงบัตรชื่อตัวละครออก 1 บัตร แล้วให้เด็กเดาว่า บัตรชื่อตัวละครใดหายไป เด็กส่วนใหญ่จะจำชื่อตัวละครได้ สามารถอ่านชื่อตัวละคร โดยการจำคำจากเสียงที่ครูอ่านและที่ครูฝึกให้เด็กเดาคำจากพยัญชนะต้นของคำ ถ้าเด็กอ่านไม่ได้สามารถนำบัตรชื่อตัวละครที่ครูไม่ได้ดึงออกไปมาเทียบกับชื่อในหนังสือนิทานเพื่อหาชื่อที่หายไป

1.4.3 เกมลำดับภาพและข้อความในเรื่องจากภาพ เป็นเกมที่เด็กได้ทบทวน การเรียงลำดับภาพและข้อความจากเรื่อง เด็กสามารถเรียงลำดับภาพได้ถูกต้องโดยไม่ต้องดูภาพ ในหนังสือประกอบ

1.4.4 เกมอ่านชื่อหนังสือนิทานเล่มใหญ่ เป็นเกมการอ่านบัตรชื่อหนังสือ นิทานเล่มใหญ่ที่เคยใช้ในกิจกรรมการอ่านร่วมกัน วิธีเล่น คือ วางควาบัตรแล้วให้เด็กหยิบมาอ่าน ถ้าเด็กอ่านไม่ได้ ก็สามารถนำมาเทียบกับชื่อเรื่องของหนังสือนิทานได้ ก็ถือว่าได้ดาว (ซึ่งอยู่ด้านหลังของบัตร) เด็กสามารถอ่านชื่อเรื่องได้โดยเดาจากพยัญชนะต้นของคำ สังเกตความยาวของ ชื่อเรื่อง ถ้าชื่อเรื่องสั้นเด็กจะเดาจากความจำ โดยพูดชื่อเรื่องสั้น ๆ ถ้าชื่อเรื่องยาวเด็กก็พูด ชื่อเรื่องที่ยาว ๆ เมื่อเด็กอ่านไม่ได้ เด็กสามารถตรวจสอบได้จากหนังสือนิทานแต่ละเล่ม เป็น การฝึกให้เด็กมองเทียบข้อความจากหนังสือ

ตัวอย่างเหตุการณ์จากการทดลอง เด็กชายฉัตรหยิบบัตรชื่อหนังสือ เรื่อง "กระต่าย น้อยอยากมีหาง" ขึ้นมาพลิกอ่านอย่างรวดเร็วว่า "กระตองเต่า" โดยเด็กชายฉัตรเดาว่าเป็น ตัวพยัญชนะ ก น่าจะเป็นชื่อเรื่อง "กระตองเต่า" แสดงว่า เด็กพยายามคาดเดาชื่อเรื่องโดย ใช้พยัญชนะต้นของคำ

ตัวอย่าง บัตรคำของเกมอ่านชื่อหนังสือนิทานเล่มใหญ่

1.4.5 เกมคำภาพสร้างรูป เป็นเกมการจับคู่คำกับภาพ ประกอบด้วย แผ่นภาพขนาด 8 x 8 นิ้ว ซึ่งแบ่งออกเป็น ตารางขนาด 2 x 6 นิ้ว สำหรับนำภาพมาติด และ

แผ่นภาพเหตุการณ์สำคัญในนิทาน 1 ภาพขนาด 8 X 8 นิ้ว ซึ่งตัดเป็นบัตรภาพขนาด 2 X 4 นิ้ว จำนวน 6 ชิ้น ด้านหลังของบัตรมีคำ 6 คำ การเล่นเกม เด็กต้องหยิบบัตรคำที่ตรงกับภาพ แล้วนำมาวางด้านข้างของภาพ เมื่อทำเสร็จทุกคำแล้วให้พลิกบัตรคำที่บนลงบนภาพถ้าเด็กทำถูกต้องจะได้ภาพที่สมบูรณ์ เด็กพยายามอ่านคำจากการเดาพยัญชนะต้นของคำ

ลิง			ม้าลาย
วัว			แมว
ไก่			สิงโต

ลิง			ม้าลาย
			แมว
ไก่			

ตัวอย่างบัตรคำและบัตรภาพของเกมคำ-ภาพสร้างรูป

ตัวอย่างจากการทดลอง จากหนังสือนิทานเรื่อง ไปเที่ยวสวนสัตว์ เด็กชายชิดูภาพ ลิง สิงโต ม้าลาย เด็กชายชินหยิบบัตรคำที่มีตัวพยัญชนะต้นคือ ตัว ล แล้วพูดว่า ล. ลิง ส. สิงโต ม. ม้าลาย เด็กชายชินอ่านคำด้วยการเดาจากภาพและพยัญชนะต้นของคำ

เกมที่นำมาใช้ ควรเป็นเกมที่มีขั้นตอนในการเล่นไม่ยาก และไม่ควรจะมีกติกาการเล่นมากเกินไป แต่ให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน และเกมที่ใช้ในกิจกรรม

การอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติควรมีเกมส์เล่นบ้างแต่ไม่ควรมีมากเกินไป เพื่อฝึกทักษะย่อย ๆ ของภาษา แต่ถ้ามากเกินไปทำให้เกิดหลักการสอนของแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ที่เน้นการอ่านเขียนอย่างมีความมุ่งหมายจริง

1.4.6 เกมพูดตามเครื่องหมายวรรคตอน เป็นเกมที่เด็กได้ใช้ชี้นำเสียงด้วยภาษาพูดในลักษณะต่าง ๆ และใช้ภาษาพูดสื่อความหมายได้สมบูรณ์มากขึ้น เด็กบางคนใช้ภาษาพูดที่ตรงกับเครื่องหมายวรรคตอนในเกม แต่เด็กหลาย ๆ คนยังใช้ภาษาพูดได้ไม่ตรงกับเครื่องหมายวรรคตอน

ตัวอย่าง แผ่นภาพของเกมพูดตามเครื่องหมายวรรคตอน

ในกิจกรรมการเล่นเกมีภาษา ถึงแม้ว่าจะมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดเฉพาะในองค์ประกอบเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร ซึ่งต่างจากกิจกรรมอ่านที่เด็กได้อ่านหนังสือจริง ซึ่งสามารถสอนได้ครบทุกองค์ประกอบ แต่จำเป็นต้องจัดไว้เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสได้อ่านในช่วงเวลาต่าง ๆ ตลอดทั้งวัน ซึ่งการอ่านที่เกิดขึ้นขณะการเล่นเกมีภาษา พบว่าไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะเรื่องของตัวอักษร แต่ครอบคลุมไปถึงเรื่องการใช้หนังสือด้วย เนื่องจาก 3 เกมแรกใช้หนังสือเป็นส่วนหนึ่งของเกม ส่วน 3 เกมสุดท้าย เด็กบางคนใช้หนังสือเพื่อตรวจสอบคำตอบ

1.5 กิจกรรมการอ่านข้อความตามโอกาสในสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมการอ่านข้อความในสิ่งแวดล้อมตามโอกาส เป็นกิจกรรมที่ทำในช่วงกิจกรรมวงกลม โดยการนำเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันมาเขียนพร้อม ๆ กับเด็ก เพื่อให้อ่านในห้องเรียน ซึ่งได้แก่ ป้ายสำรวจชื่อเด็กที่มาโรงเรียน ปฏิทินวันเกิดเพื่อน ป้ายรายการอาหารและของว่างประจำวัน ป้ายวันในสัปดาห์ ป้ายช้อดตกลงต่าง ๆ ในห้องเรียน ป้ายประกาศเตือนความจำสำหรับป้ายช้อดตกลงต่าง ๆ ในห้องเรียน และป้ายประกาศเตือนความจำเป็นป้ายที่เด็กไม่ค่อยได้มีปฏิสัมพันธ์ด้วย และไม่ค่อยสนใจแต่ก็มีประโยชน์มาก เพราะเมื่อเด็กสังเกตเกณฑ์ การทำบางสิ่งบางอย่าง ครูสามารถอ่านข้อความที่เขียนเตือนติดไว้ให้เด็กฟัง เด็กจะปฏิบัติตามข้อความที่ครูอ่าน เช่น ป้ายคาเตือน อย่าลืม / ลงในช่อง

เด็กสนใจป้ายข้อความที่สามารถมีปฏิสัมพันธ์ด้วย โดยการเปลี่ยน หรือเติมข้อความเองได้เช่น ป้ายที่เขียนว่า วันนี้เป็นวัน_____ เด็กชอบมาเปลี่ยนชื่อวันในสัปดาห์ทุกวันโดยไม่ต้องเตือน เด็กอยากมาโรงเรียนเพื่อเปลี่ยนป้าย กิจกรรมดังกล่าวทำให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรมากขึ้นนอกจากนี้เด็กชอบป้ายลงชื่อที่เด็กสามารถเขียนชื่อตัวเองลงในแผ่นป้ายที่มีข้อความ เช่น ป้ายใคร ชอบอะไร ใครเกิดเดือนอะไร เด็กสนใจดูการเขียนชื่อของเพื่อน สนใจที่จะอ่านป้าย และดูว่าเพื่อนที่ตนชอบเกิดเดือนอะไรเพื่อจะนำขนมมาให้ในวันเกิด และบางครั้งเด็กชวนกันมาอ่านข้อความที่ป้ายว่าใครเกิดเดือนอะไร หรือใครเกิดเดือนเดียวกับตนเองบ้าง เป็นต้น

จากกิจกรรมนี้เด็กจะได้เรียนรู้ทิศทางในการอ่านและรู้ว่าการอ่านกับการเขียนสัมพันธ์กัน เพราะในขณะที่มีการเขียนป้ายต่าง ๆ ครูจะตกลงกับเด็กว่าเราจะมิชื่อปฏิบัติอย่างไร เมื่อสรุปได้แล้วครูจึงนำมาเขียนพร้อม ๆ กับเด็ก เด็กเห็นความสำคัญของการเขียนว่าข้อความที่ครูอ่านนั้นตรงกับสิ่งที่เขียน

แม้ว่ากิจกรรมที่จัดมุ่งศึกษาผลของ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือแล้ว แต่ว่าองค์ประกอบตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่สำคัญ ในเรื่องการรู้หนังสือ คือ ที่ตนคิดเห็นได้ว่า เด็กมีทัศนคติที่ดี เชื่อมมั่นในตนเอง ยอมรับผู้อื่น และเป็นนักคิดนักปฏิบัติเรียนภาษาอย่างมีความสุข

ปัญหาและข้อเสนอแนะจากการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ปัญหาและข้อเสนอแนะจากกิจกรรมการอ่านร่วมกัน

ปัญหา เรื่องการรอคอยครูเมื่อครูบันทึกข้อความที่เด็กคาดคะเนมาเขียนบนกระดาษด้วยปากกาเมจิกและเป็นตัวหนังสือตัวใหญ่ที่เด็กสามารถเห็นได้ชัดเจน ในช่วงสัปดาห์แรก เด็กยังไม่สนใจตัวหนังสือทำให้เกิดความรู้สึกว่าต้องรอคอยในขณะที่ครูเขียน

ข้อเสนอแนะ คือ ครูควรพูดจูงใจให้เด็กสนใจ เช่น บอกว่า "เด็ก ๆ คอยดูนะคะว่า... (คำ)... เขียนอย่างไร" หรือ "คำนี้เหมือนชื่อใครเลย" ฯลฯ นอกจากนี้ ครูควรเริ่มจากบันทึกการคาดคะเนของเด็ก 1 คนก่อน แล้วค่อย ๆ บันทึกการคาดคะเนของเด็ก เพิ่มขึ้น เมื่อเด็กมีความคุ้นเคยแต่ไม่ควรบันทึกข้อความที่เด็กคาดคะเนเกิน 3 คน เพราะจะใช้เวลานานเกินไป

ปัญหาและข้อเสนอแนะจากกิจกรรมการสื่อภาษา

ปัญหา เรื่องช่วงเวลาที่ใช้ในการอธิบายขั้นตอนการทากิจกรรมในกลุ่มย่อย เนื่องจากกิจกรรมสื่อภาษาหลาย ๆ กิจกรรมเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมที่จะทำในกลุ่มย่อย แต่ถ้าครูอธิบายขั้นตอนการทากิจกรรมในกลุ่มย่อย เด็กทุกคนจะไม่มีโอกาสฟัง เพราะมีว่แต่ทำกิจกรรมอื่น และเมื่อเด็กอีกกลุ่มหนึ่งต้องการทากิจกรรมสื่อภาษานั้น ครูต้องอธิบายซ้ำอีก

ข้อเสนอแนะ ครูควรมีเวลาอธิบายขั้นตอนการทากิจกรรมในกลุ่มใหญ่ และให้เด็กลงมือทำในกลุ่มย่อย

ปัญหาและข้อเสนอแนะจากกิจกรรมการอ่านอิสระ

ปัญหา ช่วงเวลาในการอ่านหนังสือในกิจกรรมการอ่านอิสระ จะอยู่ในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามมุม แต่เนื่องจากเด็กต้องทากิจกรรมในทุกมุมประสบการณ์ที่นอกเหนือจากมุมหนังสือ จึงทำให้เด็กมีสมาธิในการอ่านหนังสือน้อย เสียงรบกวนจากมุมประสบการณ์อื่นก็มีผลทำให้เด็กอ่านหนังสือน้อยลงเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ นอกจากในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามมุมแล้ว ควรกำหนดช่วงเวลาก่อนนอน ซึ่งมีเวลาประมาณ 10-15 นาที เป็นช่วงที่เด็กมีโอกาสดูหนังสือน้อยลงได้เป็นอย่างดี

2. ข้อสังเกตจากการวิจัย

2.1 พฤติกรรมการอ่านของเด็ก

นอกจากการประเมินความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือด้วยแบบทดสอบสมมุติฐานงานวิจัยแล้ว ผู้วิจัยยังได้ทำการประเมินควบคู่ไปกับการเรียนการสอน และการประเมินผลในสถานการณ์จริง ผู้วิจัยจึงสังเกตพฤติกรรมการอ่านของเด็ก ที่ทำกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติใน 2 ประเด็นคือ การใช้สิ่งชี้แนะในการอ่าน การมองภาพ การมองข้อความและทิศทางในการอ่าน โดยการสังเกตการกวาดสายตา และการชี้ข้อความ ได้แก่ การชี้เฉพาะที่ การชี้โดยการลากนิ้ว การชี้จุดเริ่มต้นของข้อความ การชี้จุดจบของข้อความ โดยผู้วิจัยจัดบันทึกพฤติกรรมการอ่านหนังสือของเด็ก 15 คน ทุกคนในแต่ละวัน เมื่อครบ 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยนำพฤติกรรมการอ่านของเด็กมาสรุป ตามระดับพัฒนาการของพฤติกรรมการอ่าน 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 เด็กอ่านโดย เล่าเรื่องจากการมองภาพเป็นหลัก ไม่มองข้อความ ไม่ชี้ข้อความ ไม่รู้จุดเริ่มต้นและสุดท้ายของบรรทัด

ระดับที่ 2 เด็กอ่านโดย เล่าเรื่องจากภาพ มองข้อความเป็นครั้งคราว ไม่ชี้ข้อความ ไม่รู้จุดเริ่มต้นและสุดท้ายของบรรทัด

พฤติกรรมที่เพิ่มขึ้นจากระดับที่ 1 คือ มองข้อความเป็นครั้งคราว

ระดับที่ 3 เด็กอ่านโดย เล่าเรื่องจากภาพ มองภาพสลับกับมองข้อความสม่ำเสมอ ชี้ข้อความไปตามบรรทัด ไม่รู้จุดเริ่มต้นและสุดท้ายของบรรทัด

พฤติกรรมที่เพิ่มขึ้นจากระดับที่ 2 คือ มองภาพสลับกับมองข้อความสม่ำเสมอ ชี้ข้อความไปตามบรรทัด

ระดับที่ 4 เด็กอ่านโดย เล่าเรื่องจากภาพ มองภาพสลับกับมองข้อความสม่ำเสมอ ชี้ข้อความอย่างต่อเนื่องไปตามบรรทัด รู้จุดเริ่มต้นและสุดท้ายของบรรทัด

พฤติกรรมที่เพิ่มขึ้นจากระดับที่ 3 คือ ชี้ข้อความอย่างต่อเนื่องไปตามบรรทัด รู้จุดเริ่มต้นและสุดท้ายของบรรทัด

ระดับที่ 5 เด็กอ่านโดย เล่าเรื่องจากภาพ มองข้อความ มองภาพก่อนแล้วมองข้อความ ชี้คำได้ตรงและชี้อย่างต่อเนื่องไปตามบรรทัด รู้จุดเริ่มต้นและสุดท้ายของบรรทัดโดยเริ่มอ่านคำแรกของบรรทัดแรก และหยุดอ่านได้ตรงกับคำสุดท้ายของบรรทัดของข้อความในแต่ละหน้า

พฤติกรรมที่เพิ่มขึ้นจากระดับที่ 4 คือ ชี้อ่านได้ตรง และชี้ตัวอย่างต่อเนื่องไปตามบรรทัด รู้จุดเริ่มต้นและสุดท้ายของบรรทัด โดยเริ่มอ่านคำแรกของบรรทัดแรก และหยุดอ่านได้ตรงกับคำสุดท้ายของบรรทัดของข้อความ ในแต่ละหน้า

อนึ่งระดับพัฒนาการของพฤติกรรมการอ่านของเด็กที่สังเกตได้ ขึ้นอยู่กับความยากของข้อความที่อ่าน ถ้าเป็นข้อความที่เด็กคุ้นเคย เด็กจะมีพฤติกรรมการอ่านในระดับสูงอย่างเห็นได้ชัด คือเด็กสามารถชี้อ่านได้ตรงมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับระดับพัฒนาการการอ่านของเด็กของ เฮิร์ชแมน (Herschmann, 1995) กล่าวคือ ช่วงแรกเด็กเล่าเรื่องไม่ชี้ข้อความ จากนั้นจะเริ่มชี้ไปตามบรรทัด รู้จุดเริ่มต้นและสุดท้ายของบรรทัด และเริ่มชี้อ่านคำ

2.2 ความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการอ่านของเด็กในช่วงทดลอง

จากการสังเกตพฤติกรรมการอ่านของเด็กในกิจกรรมการอ่านอิสระซึ่งเอื้อให้เห็นพฤติกรรมการอ่านเป็นรายบุคคลที่หลากหลายมากที่สุดได้ ชี้อ่านได้เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการอ่านของเด็กกลุ่มทดลองว่า พฤติกรรมการอ่านของเด็กค่อย ๆ เปลี่ยนไปในระดับที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ จากสัปดาห์ที่ 1-10

ช่วงสัปดาห์ที่ 1 นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการอ่าน ดังนี้ เด็กส่วนใหญ่อ่านโดยเด็กเล่าเรื่องจากการมองภาพเป็นหลัก ไม่มองข้อความ ไม่ชี้ข้อความ ไม่รู้จุดเริ่มต้นและสุดท้ายของบรรทัด และเด็กบางคนมีพฤติกรรมที่เพิ่มขึ้นจากระดับที่ 1 คือ ระดับที่ 2 มองข้อความเป็นครั้งคราว

สังเกตได้ว่า สัปดาห์แรกของการทดลอง เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมระดับที่ 1 คืออ่านเล่าเรื่องโดยการมองภาพเป็นหลักและไม่มีเด็กที่มีพฤติกรรมการอ่านสูงกว่าในระดับที่ 2 เลย

ช่วงสัปดาห์ที่ 2-3 นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการอ่าน ระดับที่ 1 ลดลง เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรม ระดับที่ 2 และเด็กบางคนมีพฤติกรรมที่เพิ่มขึ้นจากขั้นที่ 2 คือ ระดับที่ 3 คือ มองภาพสลับกับมองข้อความ ชี้อ่านไปตามบรรทัด และมีเด็กเพียง 1-2 คนที่มีพฤติกรรมการอ่านที่เพิ่มขึ้นจากระดับที่ 3 คือ ระดับที่ 4 ชี้อ่านอย่างต่อเนื่องไปตามบรรทัด รู้จุดเริ่มต้น

สังเกตได้ว่า ช่วงสัปดาห์ที่ 2-3 ของการทดลอง เด็กส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมระดับที่ 2 มองข้อความเป็นครั้งคราว และเริ่มมีพฤติกรรมการอ่านที่ชี้ข้อความไปตามบรรทัด

ช่วงสัปดาห์ที่ 4-5 นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการอ่าน ระดับที่ 1 จำนวนน้อยมาก เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเพิ่มขึ้น ระดับที่ 2 ระดับที่ 3 และ ระดับที่ 4 และมีพฤติกรรมที่เพิ่มจากรดับที่ 4 คือ ระดับที่ 5 ซึ่งทำได้ตรงอย่างต่อเนื่อง ไปตามบรรทัด รู้จุดเริ่มต้นและสุดท้ายของบรรทัด โดยเริ่มอ่านจากคำแรกของบรรทัดแรก และหยุดอ่านได้ตรงกับคำสุดท้ายของบรรทัดของข้อความในแต่ละหน้า จำนวนน้อยมาก

สังเกตได้ว่า ช่วงสัปดาห์ที่ 4-5 ของการทดลอง เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมระดับที่ 3 คือ มองภาพสลับกับมองข้อความสม่ำเสมอ และ ช่วงสัปดาห์ที่ 6-8 ของการทดลอง เด็ก

ช่วงสัปดาห์ที่ 6-8 นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการอ่าน ไม่มีพฤติกรรมใน ระดับที่ 1 เด็กบางคนมีพฤติกรรมใน ระดับที่ 2 และระดับที่ 3 เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรม ระดับที่ 4 และมีพฤติกรรม ระดับที่ 5 จำนวนน้อยมาก

สังเกตได้ว่า ช่วงสัปดาห์ที่ 6-8 ของการทดลอง เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมระดับที่ 4 คือ ชี้อธิบายอย่างต่อเนื่องไปตามบรรทัด รู้จุดเริ่มต้นและสุดท้ายของบรรทัดและเด็กบางคนเริ่มมีพฤติกรรมที่ 5

ช่วงสัปดาห์ที่ 9-10 นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการอ่าน ระดับที่ 2 ลดลง ระดับที่ 3 เท่าเดิม มีพฤติกรรม ระดับที่ 4 เพิ่มขึ้น และมีพฤติกรรม ระดับที่ 5 เพิ่มขึ้น

สังเกตได้ว่า ช่วงสัปดาห์ที่ 9-10 ของการทดลอง เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมระดับที่ 4 คือ ชี้อธิบายอย่างต่อเนื่องไปตามบรรทัด รู้จุดเริ่มต้นและสุดท้ายของบรรทัดและมีพฤติกรรมในระดับที่ 5 เพิ่มขึ้น

2.3 ลักษณะข้อความที่เด็กอ่าน

การประเมินจากการสังเกตขณะอ่านของเด็ก ไม่เฉพาะแต่การสังเกตว่าเด็กอ่านอย่างไรแต่สังเกตว่าเด็กอ่านอะไรด้วย ลักษณะข้อความในหนังสือและความคุ้นเคยกับข้อความในหนังสือเล่มที่อ่าน มีอิทธิพลต่อข้อความที่เด็กอ่าน ดังจะสังเกตได้จากจำนวนคำที่เด็กอ่านได้ตรงกับจำนวนคำในหนังสือ

2.3.1 ลักษณะของข้อความที่เด็กอ่านจากหนังสือที่มีข้อความซ้ำ ๆ ที่ครูเคยอ่านให้ฟัง

ตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นข้อความที่เด็กอ่านจากหนังสือที่มีจำนวนคำน้อย (39 คำ) หนังสือที่มีจำนวนคำปานกลาง (108 คำ) และหนังสือที่มีจำนวนคำค่อนข้างมาก (128 คำ) ซึ่งเด็กอ่านจากความจำ

2.3.1.1 ตัวอย่างข้อความที่เด็กอ่านจากหนังสือที่ครูเคยอ่านให้ฟัง

เด็กหญิง เกด อ่านหนังสือนิทานเรื่อง ไปในเมือง มี 8 หน้า ๗ ละ 3-5 คำ รวมคำทั้งหมดในหนังสือ 39 คำ เด็กอ่านได้ตรง 38 คำ

ข้อความที่เด็กอ่านเหมือนข้อความในหนังสือเกือบทุกคำ คำที่ไม่เหมือนในหนังสือ คือ คำในหน้า 7 เด็กใช้คำว่า "คน" แทนคำว่า "ชาวนา" เนื่องจากครูเคยอ่านหนังสือเล่มนี้ให้ฟังแล้ว การอ่านของเด็กจึงมีลักษณะหลุดจากความจำองภาพเป็นหลัก ไม่ใช่ข้อความ (ดูตัวอย่างข้อความในภาคผนวก จ))

2.3.1.2 ตัวอย่างการอ่านหนังสือของเด็กที่ครูเคยอ่านให้ฟัง

เด็กหญิง ป.ปลา อ่านหนังสือนิทานเรื่อง เล่นแปลงกาย มี 16 หน้า ๗ ละ 2-9 คำ รวมคำทั้งหมดในหนังสือ 108 คำ เด็กอ่านได้ตรง 87 คำ

ข้อความที่เด็กอ่านเกือบเหมือนข้อความในหนังสือขาดแต่คำว่า "แล้วแปลงกาย" และใช้สำนวนของตนเองว่า "ใครเป็นไดโนเสาร์เอ่ย" แทนข้อความในหนังสือที่ว่า "ใครแปลงกายเป็นสัตว์ประหลาด" เด็กอ่านคำ ไม่ตรงทุกคำว่า "แปลงกาย" เพราะจำไม่ได้ และอ่านเป็น "ไดโนเสาร์" เพราะภาพเป็นไดโนเสาร์ การอ่านมีลักษณะหลุดจากความจำองภาพ มองข้อความที่ข้อความไปตามบรรทัด ไม่รู้จุดเริ่มต้นและสุดท้ายของบรรทัด สังเกตได้ว่าแม้จำนวนคำและหน้าในหนังสือเล่มนี้จะมากกว่าหนังสือ เรื่อง ไปในเมือง แต่เด็กก็สามารถอ่านคำได้ตรง เพราะเป็นหนังสือที่ครูเคยอ่านให้ฟัง และภาพสัมพันธ์กับข้อความที่เขียน (ดูตัวอย่างข้อความในภาคผนวก จ)

2.3.1.3 ตัวอย่างการอ่านหนังสือของเด็กที่ครูเคยอ่านให้ฟัง

เด็กชายโจ อ่านหนังสือนิทานเรื่อง อี มี 13 หน้า ๗ ละ 1-6 คำ รวมคำทั้งหมดในหนังสือ 128 คำ เด็กอ่านได้ตรง 109 คำ

ข้อความที่เด็กอ่านเกือบเหมือนข้อความในหนังสือ คำที่ไม่เหมือนในหนังสือ คือ คำว่า "โหนก" เด็กอ่านเป็น "หนอก" คำว่า "อย่างไร" เด็กอ่านเป็น "แบบโหน" คำว่า "ฮิปโปหยุดแล้ว อี" เด็กอ่านเป็น "ฮิปโป ยีน อี" คำว่า "ฮิปโปนั่นนี่" เด็กอ่านเป็น "ฮิปโปนั่นตรงนี่" คำว่า "กลบ" เด็กอ่านเป็น "ทา" จะสังเกตได้ว่าเด็กอ่านคำว่า "โหนก" เป็น "หนอก" เพราะเป็นคำที่เด็กไม่คุ้นเคย และเด็กอ่านคำว่า "หยุด" เป็น "ยีน" เพราะภาพเป็นภาพฮิปโป การอ่านมีลักษณะหลุดจากความจำ องภาพ มองข้อความ ที่ข้อความไปตามบรรทัด รู้จุดเริ่มต้นและสุดท้ายของบรรทัด (ดูตัวอย่างข้อความในภาคผนวก จ)

สรุป จากตัวอย่าง ลักษณะข้อความที่เด็กอ่านจากหนังสือที่ผู้ใหญ่เคยอ่านให้ฟัง พบว่าหนังสือที่มีข้อความมีซ้ำ ๆ และครูเคยอ่านให้ฟัง เด็กอ่านถูกเกือบทั้งหมด 38 คำ จาก 39 คำ 87 คำ จาก 108 คำ และ 109 คำ จาก 128 คำ เป็นการอ่านจากความจำ การที่เด็กรู้สึกรู้ว่าตนเองอ่านได้ทำให้เด็กมั่นใจที่จะอ่าน

2.3.2 ลักษณะข้อความที่เด็กอ่านจากหนังสือที่มีข้อความซ้ำ ๆ ที่ครูไม่เคยอ่านให้ฟัง

ตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นข้อความที่เด็กอ่านจากหนังสือที่มีข้อความซ้ำ ๆ ที่มีจำนวนคำมาก (162 คำ) ที่มีจำนวนคำปานกลาง (72 คำ) จำนวนคำน้อย (34 คำ) การที่ครูไม่เคยอ่านหนังสือดังกล่าวไว้ให้เด็กฟัง ทำให้เด็กอ่านจากภาพเป็นส่วนใหญ่ จำนวนคำที่เด็กอ่านได้ตรงกับคำในหนังสือขึ้นอยู่กับความชัดเจนของความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับคำ

2.3.2.1 ตัวอย่างการอ่านหนังสือของเด็กที่ครูไม่เคยอ่านให้ฟัง

เด็กชายดีดี อ่านหนังสือนิทานเรื่อง เจ้ารถน้อย มี 16 หน้า ๆ ละ 3-14 คำ รวมคำทั้งหมดในหนังสือ 162 คำ เด็กอ่านได้ตรง 14 คำ

ข้อความที่เด็กอ่านเหมือนข้อความในหนังสือมีอยู่ 6 คำ คือ คำว่า รถ ริ่ง เตะ เขา กลับมา จอดอยู่ การอ่านมีลักษณะเล่าด้วยคำพูดของตนเองโดยดูจากภาพเป็นหลัก ไม่ใช่ข้อความไม่สนใจจุดเริ่มต้นและสุดท้ายของบรรทัด (ดูตัวอย่างข้อความในภาคผนวก จ)

2.3.2.2 ตัวอย่างการอ่านหนังสือของเด็กที่ครูไม่เคยอ่านให้ฟัง

เด็กชายอาปีติน อ่านหนังสือนิทานเรื่อง แข่งสามขา มี 8 หน้า ๆ ละ 1-7 คำ รวมคำทั้งหมดในหนังสือ 34 คำ เด็กอ่านได้ตรง 1 คำ

ข้อความที่เด็กอ่านเหมือนข้อความในหนังสือมีอยู่ 1 คำ คือคำว่า เรา การอ่านมีลักษณะเล่าด้วยคำพูดของตนเอง มองภาพ มองข้อความ ไม่ใช่ข้อความไปตามบรรทัด ไม่รู้จุดเริ่มต้น และสุดท้ายของบรรทัด (ดูตัวอย่างข้อความในภาคผนวก จ)

2.3.2.3 ตัวอย่างการอ่านหนังสือของเด็กที่ครูไม่เคยอ่านให้ฟัง

เด็กชายกัลป์ อ่านหนังสือนิทานเรื่อง น่องหมีซีเป็นนยะ มี 14 หน้า ๆ ละ 2-3 คำ รวมคำทั้งหมดในหนังสือ 71 คำ เด็กอ่านได้ตรง 19 คำ

ข้อความที่เด็กอ่านเหมือนข้อความในหนังสือมีอยู่ 7 คำ คือคำว่า หมี รถ จักรยาน เล่น สเก็ต ชับ รถเมลล์ การอ่านมีลักษณะเล่าด้วยคำพูดของตนเอง มองภาพ มองข้อความ ไม่ใช่ข้อความไปตามบรรทัด รู้จุดเริ่มต้นและสุดท้ายของบรรทัด (ดูตัวอย่างข้อความในภาคผนวก จ)

สรุป จากตัวอย่าง ลักษณะข้อความที่เด็กอ่านจากหนังสือที่ครูไม่เคยอ่านให้ฟัง พบว่า หนังสือที่มีข้อความซ้ำแต่ถ้าครูไม่เคยอ่านให้ฟัง เด็กอ่านได้ไม่ค่อยตรงกับข้อความในหนังสือ คือ หนังสือที่มี 34 คำ เด็กอ่านได้ 1 คำ และหนังสือที่มี 162 คำ เด็กอ่านได้ 14 คำ และหนังสือที่มี 71 คำ เด็กอ่านได้ 19 คำ ข้อดีของการอ่านหนังสือที่ครูไม่เคยอ่านให้ฟัง คือ เมื่อเด็กเรียนไปได้สักระยะหนึ่ง เด็กจะพยายามใช้สิ่งชี้แนะต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ในการอ่านเพื่อให้อ่านได้ ผิดกับการอ่านหนังสือที่ครูเคยอ่านให้ฟัง จนเด็กจำข้อความได้แล้ว เด็กจะมีความมั่นใจในการอ่าน แต่เด็กจะใช้สิ่งชี้แนะในการคาดคะเนได้น้อยกว่า

2.4 ลักษณะของแบบวัดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือ

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับลักษณะของแบบวัดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือ เมื่อนำเครื่องมือไปทดลองใช้ พบว่า หนังสือที่เหมาะสมกับการวัดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือของเด็กวัยอนุบาล จำเป็นต้องมีลักษณะต่อไปนี้

2.4.1 ขนาดของหนังสือที่ใช้ต้องเป็นขนาด 8 x 11 นิ้ว ถ้าใหญ่เกิน เด็กไม่สามารถกวาดสายตาได้ถึง เพราะระยะการกวาดสายตาของเด็กอยู่ในช่วงที่จำกัด มีผลต่อการประเมินองค์ประกอบย่อย ๆ

2.4.2 สีของภาพที่เข้มหรือจัดมาก ๆ อาจไปทำให้เด็กไม่สบายตา สังเกตได้จากการที่เด็กกรงหรือบิดาบ่อย ๆ เวลาอ่าน

2.4.3 ข้อความที่นำมาทดสอบจะต้องสื่อความหมายตรงกับภาพ ถ้าข้อความไม่สื่อความหมายตรงกับภาพ ผู้ทดสอบจะขาดโอกาสที่จะเห็นเด็กใช้ภาพในการคาดคะเนเพื่ออ่าน

2.4.4 ตัวหนังสือขนาดของตัวหนังสือ 24 (font24) จำนวนบรรทัดต่อหน้าไม่เกิน 2 บรรทัดต่อหน้า ถ้ามากกว่านี้เด็กมีความสามารถแยกแยะความเหมือนและความแตกต่างของคำจำกัด และแบบวัดจะยากเกินไปและไม่สามารถจำแนกเด็กได้

2.4.5 คำพูดของครู การใช้หน้าเสียงในการอ่านข้อความในแบบทดสอบ ควรใช้หน้าเสียงตามลักษณะของประโยค เช่น อ่านประโยคบอกเล่าด้วยหน้าเสียงเรียบ อ่านประโยคคำถามด้วยหน้าเสียงที่แสดงการสนทนา อ่านประโยคคำถามด้วยหน้าเสียงที่แสดงถึงคำถาม

2.4.6 องค์ประกอบของความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือ เรื่องการใช้หนังสือ เป็นองค์ประกอบที่เด็กกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทาคะแนก่อนการทดลองได้ในระดับหนึ่งแล้ว ผู้วิจัยยังคงส่วนนี้ไว้เพื่อให้แบบวัดครอบคลุมองค์ประกอบของความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือ

3. ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

3.1 ถ้าจะมีการนำกิจกรรมการอ่านในงานวิจัยนี้ไปใช้ในชั้นที่เด็กมีอายุน้อยกว่า 5 ปี ควรเลือกกิจกรรมที่ง่าย ๆ สอนทีละกิจกรรม จนกว่าเด็กจะคุ้นเคยแล้วค่อย ๆ เพิ่มกิจกรรม กล่าวคือ เริ่มจากกิจกรรมที่มุ่งให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือก่อน แล้วจึงจะหัดให้เด็กใช้สิ่งชี้แนะในการคาดคะเน และตรวจสอบการคาดคะเน ซึ่งการใช้สิ่งชี้แนะในการคาดคะเนและตรวจสอบการคาดคะเน ควรเริ่มจากการคาดคะเนจากภาพก่อน แล้วจึงฝึกการคาดคะเนจากความหมาย โครงสร้างประโยค พยางค์ต้นของคำ แล้วค่อย ๆ ฝึกให้เด็กใช้ความรู้ในเกี่ยวกับตัวอักษรในการคาดคะเนในช่วงหลัง

3.2 เพื่อให้การสอดคลองกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ที่เน้นการบูรณาการ การฟัง พูด อ่าน และเขียน การนำกิจกรรมการอ่านในงานวิจัยนี้ไปใช้ จึงจำเป็นต้องผสมผสานกับกิจกรรมการเขียน การฟัง และการพูด

3.3 การให้เด็กยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน ควรให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอ่านหนังสือด้วย เพราะจะช่วยสนับสนุนการอ่านที่โรงเรียน

3.4 ควรมีการผลิตหนังสือที่มีคุณสมบัติเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการอ่าน ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

4. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

4.1 ควรมีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านหนังสือเล่มเดิมซ้ำ เพื่อดูความก้าวหน้าของเด็กตั้งแต่ต้นปีจนถึงปลายปีการศึกษา ครูควรให้เด็กนำหนังสือที่ชอบอ่านเข้ามาอ่านหรือเล่าให้ครูฟัง และบันทึกข้อความในการอ่านหนังสือซ้ำ เพื่อศึกษาจำนวนข้อความที่จะใกล้เคียงกับหนังสือมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเด็กมีประสบการณ์การอ่านมากขึ้น

4.2 ควรมีการเก็บข้อมูล คำพูดของเด็กในการอ่านหนังสือที่คาดคะเนเรื่องได้ (Predictable book) กับหนังสือที่ไม่มีลักษณะเอื้อต่อการคาดคะเน แล้วเปรียบเทียบว่าหนังสือแบบใดเอื้อให้เด็กอ่านข้อความได้ใกล้เคียงกับข้อความในหนังสือมากกว่ากัน

4.3 ควรมีการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลคำพูดของเด็กแต่ละคนที่คาดคะเนเรื่องในหนังสือว่าคาดคะเนได้ถูกต้องหรือไม่ ลักษณะข้อความที่ใช้เป็นประโยคสมบูรณ์ และมีรายละเอียดหรือไม่ ให้นำการที่พบจากคำพูดของเด็กมีลักษณะอย่างไร